

SOORTEN IN OPKOMST

Visstanden veranderen de laatste jaren snel. Niet alleen in het binnenwater – denk aan de opkomst van de verschillende exotische grondels – maar ook in het zoute water. De vissenbevolking van de Noordzee ziet er anno 2019 dan ook anders uit dan aan het begin van deze eeuw. In dit artikel zoomen we in op een paar van deze nieuwkomers.

TEKST: PIETER BEELLEN > FOTOGRAFIE: PIETER BEELLEN, JANNY BOSMAN, FRANK VAN DER BURG & BRAM BOKKERS

De opkomst van nieuwe vissoorten is een ontwikkeling die al een hele tijd gaande is. Zo is de zeebaars inmiddels helemaal ingeburgerd in de zuidelijke Noordzee, maar tot pakweg veertig à vijftig jaar geleden kwam *Dicentrarchus labrax* hier slechts sporadisch voor. Sindsdien zijn in de loop der jaren steeds meer vissen uit warmere, zuidelijke streken opgeschoven naar het noorden. De opwarming van het zeewater brengt overigens niet alleen nieuwe soorten naar ons toe, maar is vermoedelijk ook een van de oorzaken dat de kabeljauw naar kouder water is vertrokken en minder talrijk voorkomt in de Noordzee.

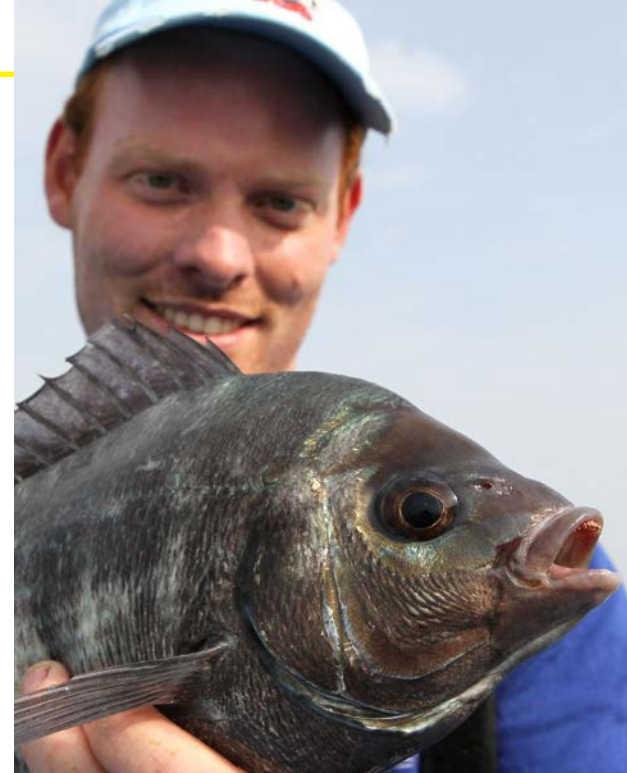
DIVERSE FACTOREN

Naast factoren als klimaatverandering, het voedselarmere worden van het water en de visserijdruk hebben ook ontwikkelingen binnen de hengelsport de deur geopend naar de ontdekking van nieuwe soorten. De introductie van technieken als Light Rock Fishing (LRF) – die zijn komen overwaaien uit het buitenland – levert vangsten op die voorheen met traditionele vismethoden niet werden

gedaan. Soorten als de kliplipvis, gehoornde slijmvis of de paganelgrondel vang je immers niet snel met strandstokken en platvispatenosters, maar bieden uitgelezen kansen voor de light rock fisher die subtiel tussen de blokken van pieren en strekdammen peutert.

NIEUWE UITDAGINGEN

Ook als je aan het strand op zandbodems vist kun je tegenwoordig nieuwe vissoorten verwachten. Vanaf de Nederlandse stranden worden steeds vaker goudharders gevangen, vaak net achter de branding. Van de nieuwkomers is de witte zeebrasem de allerlaatste aanwinst in ons deel van de Zuidelijke Noordzee. Dit visje ken je wellicht van vakanties aan de Middellandse Zee en kan wel eens een hele mooie aanvulling vormen op het aanbod hier. Ook de goudbrasem wordt regelmatig gevangen – en zeker niet alleen bij warmwateruitlaten – en het zou niet vreemd zijn als het zeekarperbestand bij ons binnenkort ook toeneemt. De natuur is dus continu in beweging. Als sportvisser is het de uitdaging om hier op in te spelen en zo van de veranderingen te kunnen profiteren.

Het zeekarperbestand bij ons zal vermoedelijk gaan toenemen.

GEHOORNDE SLIJMVIS

De slijmvis (*Lipophrys pholis*) wordt inmiddels al enkele jaren gevangen langs de vaderlandse kust, maar tegenwoordig loopt daar ook steeds vaker de gehoornde slijmvis tussendoor. Deze soort is gemakkelijk te herkennen aan het vertakte tentakel – een soort hoorntje – dat boven elk oog zit. Het lichaam van de gehoornde slijmvis heeft ook een meer uitgesproken tekening dan de wat egalere gewone slijmvis. Deze vissoort heeft

geen schubben maar is voorzien van een slijmlaag, wat mede zijn naam verklaart. Met zijn grote ogen en lippen lijkt de slijmvis een schattig visje, maar vergis je niet. De bek bevat boven en onder een rits scherpe tanden die – in combinatie met een beet als een bankschroef – geen enkele prooi meer loslaten. De bek is ook opvallend hard, dus een onthaaktang is zeker geen overbodige luxe als je tussen de blokken gaat peuteren.

>> LIPVissen

Vanaf de kant worden steeds vaker diverse soorten lipvissen gevangen: bijvoorbeeld de kliplipvis, de zwartooglipvis en de gevlekte lipvis. Lipvissen houden zich op bij hard substraat, dus bij pieren, steenstort en palenrijen maak je kans op *wrasse* (de Engelse naam voor lipvis). Met kleine haakjes (maat 14 t/m 18) en stukjes zager maak je kans op de kleinere soorten zoals de kliplipvis en de zwartooglipvis. Je kunt het aas onder een dobber aanbieden, maar ook op de bodem presenteren. Zorg er bij die laatste variant voor dat de zijlijntjes net boven het werpgewicht zijn gepositioneerd.

Voor de wat grotere lipvissen van zo'n 30 tot 40 centimeter lengte – vaak betreft dit de gevlekte lipvissen – pak je een wat grotere haak (maat 10). Deze vissen worden ook regelmatig gevangen tijdens het zeebaarzen met de dobber.

Ook de zeldzamere gestreepte lipvis en Baillons lipvis zijn al eens in Nederland gevangen. Mocht je een lipvis vangen die je niet direct op naam kunt brengen? Mail de foto dan naar info@mijnvismaat.nl. De experts van Sportvisserij Nederland kijken graag naar wat voor vissoort het precies is.

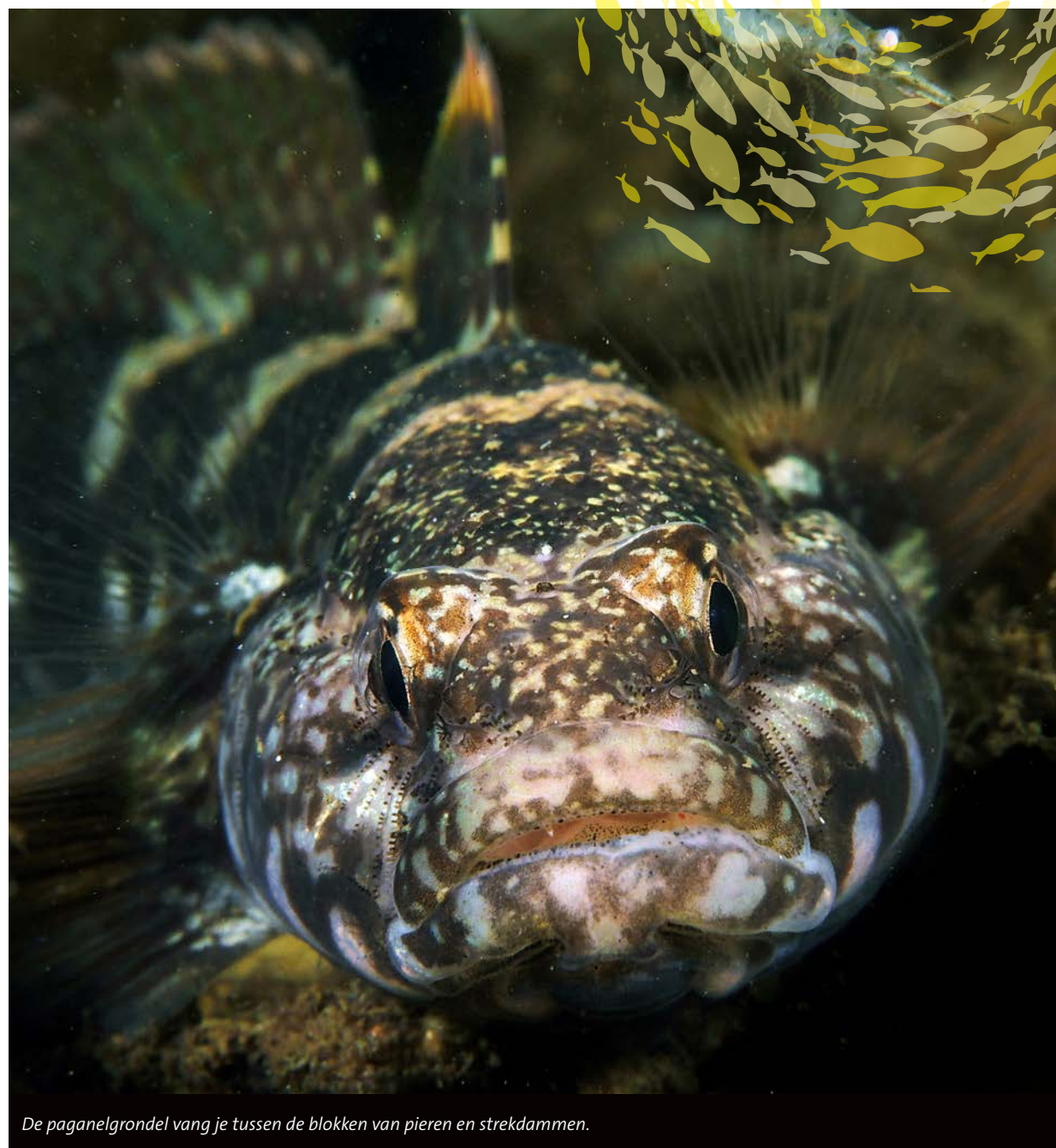
Zwartooglipvis

Gevlekte lipvis

De Baillons lipvis werd in 2018 in ons land voor het eerst met de hengel gevangen.

De paganelgrondel vang je tussen de blokken van pieren en strekdammen.

PAGANELGRONDEL

Grondels zijn niet alleen in het binnenwater goed vertegenwoordigd. Ook in het zilte nat voor de Nederlandse kust zwemmen diverse soorten rond: paganelgrondel, zwarte grondel, brakwatergrondel, kleurige grondel, Lozano's grondel, glasgrondel, kristalgrondel en blonde grondel.

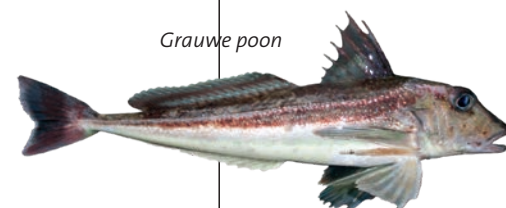
De paganelgrondel is van al deze grondelsoorten momenteel degene die het meest wordt gevangen. Je kunt hem herkennen aan de brede kop met gezwollen wangen en lippen en de oranje bovenrand van de eerste rugvin. Paganelgrondels vang je het beste peuterend tussen de blokken

met stukjes zager, zeepier, reepje vis, garnaaltje en zelfs een stukje spek. Goede stekken zijn de havenhoofden van Scheveningen, de pier van IJmuiden en de oevers van het Calandkanaal.

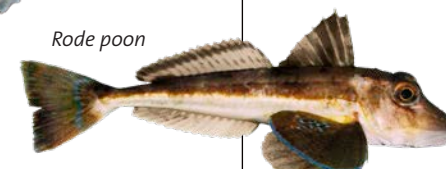

De rode poon is te herkennen aan de diepblauwe rand om zijn borstvinnen.

Grauwe poon

Rode poon

PONEN

Tenslotte niet echt een nieuwkomer, want ponen hebben er bij ons in de Noordzee altijd al gezeten. Maar tegenwoordig is het gericht vissen op poon wel veel gemakkelijker. Tijdens makreeltochten worden steeds vaker en veel meer poontjes gevangen als bijvangst op de verenpaternoster. Wil je extra kans maken op een poon, beaas de veertjes dan met stukjes zagers of stukjes makreel. Leef je ook uit met kraaltjes, spinnerbladen en allerlei andere tierelantijnen, want poon is gek op bling bling. Beweeg de veertjes niet te snel op en neer, maar bied ze wat rustiger aan in de buurt van de bodem. Meestal vang je de rode poon, die is gemakkelijk te herkennen aan de blauwe randen om zijn imposante borstvinnen. Tegenwoordig worden er ook steeds meer grauwe ponen gevangen. Die kunnen ook roodachtig van kleur zijn en herken je aan de vlek in de rugvin. De zomer en het najaar zijn de beste tijden om op poon te vissen.

Goudbrasem

Zeekarper

De witte zeebrasem heeft zich pas vrij recent in het Nederlandse kustwater gemeld.

ZEEBRASEMS

Er bestaan vele soorten zeebrasem (dorade), maar bij ons in de Noordzee komen voornamelijk drie soorten voor als zomergast: de goudbrasem, witte zeebrasem en zeekarper.

De goudbrasem is te herkennen aan de zwarte vlek boven het kieuwdeksel en de gouden streep tussen zijn ogen. Hij heeft een voorkeur voor ondiep water en scharrelt graag rond in de oeverzone – ook in riviermondingen – waar hij op kreeftjes jaagt en schelpdieren van stenen schraapt. De goudbrasem is een sterke vis die wel van een beetje stroming houdt. Wil je ze vangen, dan zul je subtiel moeten vissen. Dat kan zoals je op zeebaars vist: met zagers onder een dobber of met een licht werpgewicht dat over de bodem rolt in combinatie met een lange wapperlijn. Gebruik wel wat lichtere lijnen en kleinere haken dan gebruikelijk bij het zeebaarsvissen. Warmwateruitlaten zijn gekende stekken, maar goudbrasems worden ook steeds vaker vanaf de pieren gevangen.

De eerste vangstmelding van de witte zeebrasem is nog vrij recent, maar het ligt in de lijn der verwachting dat ook deze soort zich in grotere getale in ons kustwater zal gaan melden. Ook hier is subtiel vissen het advies en zijn zagers en brood de aangewezen aassoorten.

De zeekarper houdt zich met name op rond wrakken in ons deel van de Noordzee. Deze wat donkerder gekleurde zeebrasem is duidelijk te herkennen aan de lange rugvin en de zes tot zeven kenmerkende dwarsbanden op de flanken. Zeekarpers hebben een klein bekje, dus het is zaak om afgepaste porties aas op de haak (maat 8 of 10) te prikken. Stripjes inktvis zijn het zeekarperaas bij uitstek, maar ook mesheften en zagers doen het goed. Vis ook op deze dorade niet te dik en te zwaar: een 30/00 fluorocarbon voldoet. Ga je komende zomer met een charterboot mee, vraag de schipper dan eens of hij bij een wrak wil ankeren om het op zeekarper te proberen. Als het lukt, heb je een lekker maaltje vis voor thuis.